

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Venerabilis Patris Thomæ à Jesu ... Opera Omnia

Homini Religioso Et Apostolico Tam Qvo Ad Vitæ Activæ, Qvam Contemplativæ functiones utilissima, Duobus Tomis Comprehensa. In Qvibus Singlari Pietate, Varia Ervditione Clariori Et Breviori Stylo Continentvr Et Explicantvr ...

Tomás <de Jesus>

Coloniæ Agrippinæ, 1684

Capvt XIX. Pro iuvandis Armenis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38601

16. Dicunt item, nullum fuisse suorum peccatum, si Dæmones non fissent, qui homines ad tentationem impellerent: ex quo inferebant, peccatum esse simpliciter à Dæmone, & nullo pacto à libero arbitrio.

17. Dicunt etiam esse aliqua peccata ita profus irremissibilia, ut à nullo sacerdote remitti possint, contra illud, quod Christus dixit Petro Matt. 16. *Quodcumque ligaveris super terram erit ligatum & in cælis; & quodcumque solveris super terram, erit solutum & in cælis.* Ubi qui totum dicit, nihil excludit.

18. Docent quoque Christum surrexisse à mortuis die Sabbati, post pasceven, hora sexta, cum tamen eum surrexisse tertia die omnes Scripturæ testentur, juxta quod ipse salvator promiserat Luc. 28. & Matth. 12.

19. Item omnes homines in sexu virili resurrexuros, nullamque post resurrectionem futuram esse femineum sexum.

20. Negant denique ullum Sacramentum gratiam conferre posse suscipienti, quantumlibet ad illius susceptionem animam suam præparet.

CAPVT XVII.

De quibusdam Armenorum ritibus

Recenfitis his & similibus Armenorum erroribus, addit Niceph. lib. 18. *Histor. Ecclesiast. cap. 53.* Dicuntur (ait) habere constitutiones multas divinarum ministeriorum, præter Ecclesiæ traditionem & consuetudinem. Atque ut Monophysitas se esse satis ostendant, digito uno à laeva dexteram versus, se ipsos cruce consignant.

Et Crucem Sanctam, magno Pasceves die, sub terra abscondunt, usque ad magnum Dominicum diem. Tum verò eam lumine per plateam & angelos circumvenientes hinc & inde eam quaerunt, & inventam proferunt.

Tempore autem procedente alios ritus & caeremonias, quæ pietate salva vel observari vel omitti possunt, compleri sunt, peculiaria jejunia instituentes, & sabbatis atque diebus Dominicis magnæ Sanctæ Quadragesimæ, lac, caseum, & ova comedentes, & per panem azymum sacrificiū peragentes, atque id quod Arzibari dicitur jejunium, paulo ante eum diem, quo carniū usus interdicitur, servantes. Hactenus Nicephorus. Hæ autem constitutiones, de quibus Niceph. paulo antè, sunt de quibusdam Armenorum ritibus, qui majori ex parte à consuetudine omnium Ecclesiarum, & à pietate alienissimi videntur, de quibus, alijsque Armenorum consuetudinibus, S. Antonin. ubi supra, sic ait: Armeni siquidem in Sabbato Paschæ comedunt ova & caseum in vespere; dicunt enim, quod Christus resurrexit in vespere sabbati.

Item post pascha comedunt carnes per omnes sextas ferias, quæ sunt septem usque ad Pentecosten.

Diem natalis Domini nesciunt, nullaque festa, vel Vigiliis custodiunt, nec quatuor tempora noverunt.

Per totam Quadragesimam non celebrant, nisi die Sabbati vel Dominicæ, quia dicunt hominem jejunium frangere quoties celebrat, Propter

hanc etiam causam in sextis ferijs non celebrant, ne jejunium frangant.

Diebus autem, quibus carnes comedunt, celebrant, quia tunc non jejunant. Multa verò jejunia faciunt.

In septimana ante Septuagesimam, quia dicitur jejunium S. Sergij, à secunda feria usque ab Sabbato jejunare incipiunt.

Et in Sabbato, & in Dominica carnes comedunt.

Idem in hebdomada sequenti faciunt.

In quarta & sexta ferijs oleum & pisces non comedunt, nec vinum bibunt, nec etiam per totam Quadragesimam.

Plurique peccare, qui in Quadragesima comedit pisces, vel oleum, aut vinum bibit, quàm illum qui ad lupanar vadit.

Porro in septimana ante Quadragesimam ita stricte jejunant, quòd in secunda feria penitus abstinent. In die Martis aliquid, sine tamen oleo, & vino manducant. Et in die Mercurij omnino nihil, & in Sabbato comedunt carnes. Et hoc quidem jejunium faciunt majores.

Infantes autem duorum mensium Sacramento communicant, & quoslibet indifferenter.

Tandem odium inter Georgianos & Armenos existit, quòd Georgians dicit: *Si quis vestrum habeat spinam in pede fixam transiens ante Armenorum Ecclesiam, debet spinam sustinere, nec se ad pedem suum evellendi causa inclinare, ne per hoc videatur, ante Armenorum Ecclesiam, ab omnibus Christianis vispendendam, se inclinare.*

Omnem hi, alijsque plures Armenorum nationi adscribuntur errores, non quòd omnes Armeni illis inhaerant, sed quia eorum aliqui aliquibus ex his, alijs verò alijs teneantur hæreticis.

Armenorum errores aperuerunt, atque confutarunt præcipui Patres Chalcedonenis Synodi; Græci nempe atque Latini, qui de Christi Domini incarnatione scripserunt, quòd & strenuè fecerunt etiam Scholastici Theologi, quin & Ricardus Radolphus hoc præstitit, undeviginti libris, quos ad versus Armenorum errores conscripsit, sed cautè legendus est: interdum enim dum alios corrigit, ipse in errores lapsus est, quos noster Thomas Waldensis & alij confutarunt. Et ex antiquioribus contra Armenorum errores scripserunt P. oclus Patriarcha Constantinopolitanus in *Epistola ad Armenos*, S. Nicon in *Traictatu de pejs via Armenorum Religionis*, S. Thom. in *opus. de Armenorum erroribus*, & præcipuè Concilium Florentinum in *Bulla Unionis Armenorum*.

CAPVT XIX.

Pro juvandis Armenis.

Armeni Asiam incolunt in ea parte, quæ est inter Taurum, & Caucasum montes constituta, quorum patria Armenia dicitur à Cappadocia usque ad Caspium mare protensa; cum autem illi Catholicam fidem fuerint edocti, tempore Constantini Imperatoris, sedem Romanam & Apostolicam venerati sunt, ut ex eorum libris, maxime ex actis B. Gregorij, magni Præsulis Armeniæ virique sanctissimi constat. Referunt enim Armeni inter Imperatorem Constantinum, & Tiridatem Re-

Regem Armenorum, Sanctumque Gregorium (quem *Illuminatum* vocant, quia per illum ad fidem & baptismum fuerunt adducti) & B. Silvestrum Papam unionem olim fuisse initam; ac deinde inter orientales nationes nulla est, quæ ita firmiter Petri sedi adhaeserit, ut Armeni; quam verò ob causam ab Ecclesia defecerint conicere licet ex historicorum scriptis; nimirum propter Decreta Concilij Chalcedonenfis sub LEONE primo & Martino Imperatore celebrati, quòd videlicet in eo ipso Concilio Eutycheus Abbas Constantinopolitanus, & Dioscorus Alexandrinus Episcopus, quorum opinionem Armeni sequebantur, damnati fuissent. Nam quòd tempore Philatrij Brixienfis Episcopi, & B. Augustini nondum ab Ecclesia se juncti essent, ex eo constat, quòd neuter eorum Armenorum hæresis mentionem faciat. Armeni itaque his hæreticis faventes decreta Concilij Chalcedonenfis admittere contempserunt.

At postea in Concilio Florentino, tempore Eugenij III. celebrata est Armenorum unio cum Ecclesia Catholica, quamvis nunc apud Armenos ipsos, sicut nec apud Græcos, unionis in illo celeberrimo Concilio, præsentis Imperatore Palæologo factæ, nullum ferè existat vestigium; & quamvis hodie aliqua illorum pars à Romana d'servuatur Ecclesia, major tamen eorum numerus, ac præcipuè Patriarchæ & Episcopi, paratissimi sunt ad redintegrandam, & confirmandam eandem unionem, præstandamque obedientiam Apostolicæ Sedi. Quemadmodum nuper à Religiosis nostri Ordinis, jussu Clementis VIII. Sanctæ memoriæ Papæ, in Perlarum Regis ditionem, salutis animarum causâ penetrantibus, relatione fide digna accepimus.

Natio Armena, quæ copiosissima est, teste Leonardo Episcopo Sidonienfi, (qui à Gregor. XIII. missus, omnes ferè Orientis Provincias perlustravit) duobus Patriarchis principalibus subiecta, quorum unus est Armeniæ majoris, residens in Monasterio & Ecclesia Emeazit, propè civitatem Eruan in Persia. Alius autem Armeniæ minoris, residens in civitate Sis in Cilicia, hodie dicta Caramania. Alij insuper Patriarchæ inter eandem nationem favore Turcarum creati reperiuntur, suntque exactores tributorum, quæ familia Armeniæ Turcis reddere tenentur. Alij etiam sunt coadjutores electi eorundem Patriarcharum, cum consensu Episcoporum & populi. Alij insuper sunt Primates, aut potius Patriarchæ ejusdem nationis, in ultimis partibus Persiæ, & in Constantinopoli, qui quantum vi juris subditi sint huic Patriarchæ Armeniæ majoris, quandoque tamen eum non recognoscunt.

Familia, quæ huic Patriarchatui majoris Armeniæ subditi, excedunt numerum centum & quinquaginta millium, præter monasteria quamplurima, Episcopos, Sacerdotes, Religiosos & Diaconos per multos.

Hujus Patriarchatus Magistri & Concionatores Armenica lingua, *Mortabiti* dicuntur, quibus natio ipsa non minorem obedientiam, quam ipsismet Patriarchis præstat.

In Provincia Neuvam, in ipsa quoque Persia, in duabus civitatibus degunt Armeni Catholici, qui Archiepiscopo Dominicani ordinis alijsque fratribus ejusdem familiae, subduntur, qui Latino ritu ac sub obedientia Romanæ sedis vivunt.

Patriarcha verò Armeniæ minoris habet sub ditione sua viginti quatuor Prælatos Episcopos, & Archiepiscopos, & ad duodecim Episcopos supe-

rioris vicinioresque Ecclesiæ Patriarchali, spectat electio Patriarchæ, quandoque tamen à populo Armeno, favore & jussu officialium Turcarum Patriarchæ creantur; postmodumque ab Episcopis & Archiepiscopis consensum obtinent, præcipueque populi favore Coadjutor cum futura successione ei depuratur, qui è Magistro & prædicatore post mortem præfati sui prædecessoris, à populo in Patriarcham recipitur & confirmatur.

Familia huic Patriarchatui subditi numero circiter viginti millium recensentur, aguntque in civitatibus, villis & castellis Syriæ & Ciliciæ, suntque viginti Monasteria centum Religiosorum, Sacerdotes trecenti, Diaconi & Clerici quamplurimi, qui eleemosynis propriaque industria vivunt. Hæc ex prædicto viro piissimo Leonardo Sidonienfi Episcopo: qui veritati consentanea pro ejs temporis ac rerum statu referebat. Verum Rex Perlarum hac tempestate a mortuo vi, & potentia tam majorem quam minorem Armeniam à Turcarum tyrannide vindicavit, ac sibi subegit imperio. Pro juvenandis Armenis legendus est præfatus Guido Carmelita; extat quoque Romæ professio fidei Armena lingua edita: cætera quæ dixerimus infra pro juvenandis Schismaticis Orientalibus, consideranda sunt in Armenorum ad fidem reductionem: nunc verò sufficiat pauca ex unione ab Armenis cum Ecclesia Catholica in Concilio Florentino facta referre.

CAPVT XX.

De unione Armenorum, Decretum à Sancta Synodo Florentina sub EVGENIO III. Pont. Max. editum.

EUGENIVS Episcopus servus servorum DEI, ad perpetuam rei memoriam.

Exultate DEO adiutori nostro: jubilate DEO Iacob, omnes ubique, qui nomine censentur Christiano. Ecce enim iterum Dominus recordatus misericordiam suam alium dissi: lapidem nongentis & amplius inventarum annis, de Ecclesia sua auferre dignatus est: Et qui facit concordiam in sublimibus, & per quam in terra pax est hominibus bona voluntatis operisissimam Armenorum unionem sua ineffabili miseratione concessit.

Benedictus Deus & pater Domini nostri IESU Christi, Pater misericordiarum, & Deus totius consolationis, qui consolatur nos in omni tribulatione nostra. Intuens namque piissimus Dominus Ecclesiam suam, modò ab his qui foris sunt, modo ab his qui intra, non parvis agitari turbibus; ut inter ipsas respirare angustias, & ad resistendum fortior asurgere valeat, multis eam quotidie modis consolari & roborare dignatur.

Nam & pridem magnam illam Græcorum unionem, multas longè lateque continentium nationes & linguas: hodie vero hanc ipsam Armenicam populi, qui per Septentrionem, & Orientem in magna copia diffusus est, in eodem fidei & charitatis vinculo cum Sede Apostolica stabilivit. Hac profecto tam magna & mira sunt divina pietatis beneficia, ut non solùm pro utroque, sed ne quidem pro altero, satis dignas sua Majestati referre gratias possit intellectus humanus. Quis non vehementer admiretur uno eodemque tam brevi tempore, duo sic prælarata, & tot sæculis desiderata opera, in hoc